

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

כא מ"י פ"י מהל" טוס
הלכה פנה עשין ק"א
טושי"ע אה"י ט"ו ק"ה
עקי"ג:
כו ב ג מ"י פ"י מהל"ט
גידוש הלכה כג פנה
עשין טושי"ע אה"י ט"ו ק"ה
ק"ט ע"י י:
כח ד מ"י פ"י מהלכה
ה פנה טושי"ע אה"י ט"ו
ק"ה ט"ו ק"ט עקי"ג י:

מוסף רש"י

שני אחין חרשיין.
נישואין שוין בין שני
פיקוחין בין שני פיקוחין
אחת פיקוח וזאת חרשה,
שני פיקוחין לבעליהן
ברמייה, וכן שני חרשין
נישואין ברמייה וא"י
שני פיקוחין, או אחד פיקוח
ואחד שני נישואין שוין,
הליך יולא הימנה משום
לחיות אשה (בבוח ק"ט)
דהואל ושמתי חרשות או
שני חרשים, קדושי"ג ויזמו
קדושי"ג ויזמו, וקדושי"ג
קדושי"ג לשמו וקדושי"ג
זיקה (שם ק"ב), ואם היו
נכדיות, ומת אחת מהן
יעטם השני, דלאו בר חליצה
הוא או היא אינה פה
חליצה ושמתי חרשות או
נחשת חרשין שאין פה
ואמרי, ואמר ק"א לא
יולא, וזמן, דלאו פה
ברמייה וקדושי"ג נישואין
לא יוציא, נמשל הפקד
שלא יעטם בה נכדיות
והתקנה דבריהן היא (שם).
נחשת חרשין הוא, לאחר
הואל וקדושי"ג ויזמו
גמריס היו לא יולא
עולמות (שם), מילי לא
מימסרן לשליח. אין
נכדיות פה להיות חרשים
אחרים, וזמן וזמן כשר.
לומר כח סופר ותסע עד
אחר כשר (לשם ק"א).
חכם סופר שנינו, חכם
כח סופר דקטני, חכם
הוא, ששם חכם הסופר
עוד ועד חכם עמו שר
(לשם ק"א). דהוא ה"י
עדים, ואשמועינן מתניתין
דלא מימסרן למימר בעל
לא נהי שמתוס סופר
אלא חכם לשנים אמרו
אחר פלוגי ויזמו
ופלוגי ופלוגי ויחמומו
ויזמו את שולחן לסיפא
דפיקוח ואחמומו, לאו לא
מימסרן (לשם ק"א).

א) יבמות ק"י ק"י: (ב) ס"א
אלמא לא גודיין הרש
אטו פקח, (ג) ס"ד ד טס
ק"ג: (ד) (ועל טע' וז"ל,
א) אמר אביי אין רישא
ר"מ וסיפא ר"י רבא
אמר כולה ר"מ פ"א
מ"ז: (ז) (ועל טע' לקמן
ע"ג: (ח) (ועל טע' לקמן
פ"ו: (ט) (ועל טע' לקמן
לקמן פ"א: (י) (ועל טע' לקמן:
(כ) (ועל טע' ה"א ועל טע' ק:)
פ"ו: (ועל טע' לקמן:
ל) (ועל טע' ה"א ועל טע' ק:)

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה עין אחין
ויו' טס קן פיקוחין כ"ל
ותיבת אחת נמשל:
(3) ר"מ ד"ה עין אחין וזי'
נמי מנע' לדבריי יחמק:

תוספות ר"ד (המשך)

שכנס ברמייה כן מוציא
ברמייה אלא דנפלה ליה
מאחיו פקח נמצא עכשיו
דפליגי רבנן ורשבי"ג
בכתיבת החרש דרבנן
כשרי חרש לא יועילו
רמוזו וכל תביחו לגבי
גט וכוון שכתב בערו פקח
שקדושי קדושי תורה
דאי בחרש מעיקרו ליכא
מאן דפליגי דכשם שכנס
ברמייה כן מוציא ברמייה
ואתא רשבי"ג לימיר אדו
כתיבת חרש אין סומכין
עליה למחר מעיקרו
שלא למחר מדעת אותה
כתיבת דאי לא מודה
גבי יבמתו שנפלה לפניו
מאחיו פקח שאין ביאתו
וגיטו חשבוים להפקיע
זיקה דאורייתא ואפילו
ע"י כתב אבל בכתיבת
פקח נתחשר שלימה
בעורר פקח מהניא כתיבתו
לאחר שנחשר להפקיע
קדושי פקוחו ואע"פ
שרפוזין אין מוציין
כתיבתו מועלת ורב כהנא
אמר רב דאמר כרשב"ג:
א"ר יוחנן חליקים עליו
תבירו על רשבי"ג. פי
היא הברייחא שהבאנו
למלכה רחמי' ר' יוחנן
לימיר דרשב"ג דאמר
ב"ד"א בחרש מעיקרו לאו
לפרושי דתיק קאמר ולא
אתי לאיפולגי עליה אלא
ק"מ ליה לר' יוחנן
דמילפצי פליגי: אמר אביי
אף אן נמי מינא נשטת
לא תצא. פי' מפני שאין
לה יד ואין לה דעת לשמור
גיטה. נתחשר הוא או
נשטתה לא יוציא עולמות
מאן ועולמות לאו אע"פ
שיכול לדבר מתוך הכתב
שאין לחלק בין כתיבתו
לשאר רמוזו וכוון דרבנן
פליגי עליה דרשב"ג וסמך
מתני' דברמתו נמי פליגי
עליה הלכה כסתם מתני'
ולקמן בפרקין נמי אמריין
לאפוקי מרב כהנא אלמא
לית הלכתא כתיבה שאין
סומכין על כתיבתו כמו
שאין סומכין על רמיותו
להפקיע קדושי פקוחו:
מתני' אמרו לו נכתבו
גט לאשתך אמר להם
כתובו אמרו לסופר וכתב
ולעדים והתמוך אף על
פי שכתבוהו והתמוהו
ונתנהו לו וחזרו ונתנו לה
הרי הגט בטל עד שיאמר

א' נמי אברברי יצחק. א"ר נמי
חרש (יבמות ק"י): דקאמר
התם חף אן נמי תיננא (3)
כדרכי יחמק ודייק מדקתני
עולמות גבי נשטתה ולא
מנא גבי נשטתה היא אלא
אחמחשד ושטתה הא דקתני

והתנן אשני אחין חרשיין נישואין שתי אחיות
פיקחות או שתי אחיות חרשות או שתי
אחיות אחת פיקחת ואחת חרשת וכן שתי
אחיות חרשות נישואות לשני אחין פיקחין
או לשני אחין חרשיין או לשני אחין אחד
פיקח ואחד חרש הרי אלו פטורות מן
החליצה ומן היבום ואם היו נכדיות יבנסו
ואם רצו להוציאן יוציאן אלא מחזורתא
כדשנין מעיקרא אמר רבי יוחנן חלוקין
עליו חביריו על רשב"ג אמר אביי אף אן
נמי תנינא ונישטת לא יוציא נתחרש הוא
או נשטתה לא יוציא עולמות מאי עולמות
לאו אע"ג דיכול לדבר מתוך הכתב אמר
רב פפא אי לאו דאשמועינן ר' יוחנן הוה
אמונא רשב"ג לפרושי מעמא דת"ק הוא
דאתא ומאי עולמות אע"ג דהוינא ליה דהררף
אי נמי לכדרכי יצחק דא"ר יצחק דבר תורה
שומה מתגרשת מידי דהוה אפיקחת בעל
כרחו ומה טעם אמרו אינה מתגרשת ישלא
ינהגו בה מנהג הפקר: **מתני'** דאמרו לו
נכתוב גט לאשתך ואמר להן כתובו אמרו
לסופר וכתב ולעדים וחמומו אע"פ שכתבוהו
וחתמוהו ונתנהו לו וחזרו ונתנו לה הרי הגט
בטל עד שיאמר לסופר וכתב ולעדים חתמו:
גמ' מעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו
נורתין מני ר"מ היא דאמר מולי מימסרן
לשליח אימא סיפא עד שיאמר לסופר כתוב
ולעדים חתמו אתאן לר' יוסי דאמר י' מולי
לא מימסרן לשליח רישא ר"מ וסיפא רבי
יוסי י' אין רישא ר"מ וסיפא רבי יוסי אביי
אמר כולה רבי מאיר היא והבא במאי עסקינן
דלא אמר תנו אי הכי עד שיאמר תנו מיבעי
ליה אלא הבא במאי עסקינן דלא אמר
לבי תלתא א"ה עד שיאמר לשליח
מיבעי ליה אלא כולה רבי יוסי היא
והבא במאי עסקינן דלא אמר אמרו אי
הכי עד שיאמר אמרו מיבעי ליה ועוד י' מי
מודה רבי יוסי באומר אמרו ו' והתנן כתב
סופר ועד כשר ו' ואמר רבי ירמיה חתם
סופר שנינו ואמר רב חסדא מתניתין מני

שיאמר לסופר כתוב כו' ויש לומר דלא חש
למיתני תנו דמסיפא שמעינן דהוא הדין
תנו מדלל מנא עד שיאמר תנו:
ומשום
דאפילו לשלשה נמי אע"ג דלא אמר כתבו לריכין
הם עלמם לכתוב ומתניתין דנקט כתבו משמע
דאי לא אמר כתבו לריכין הם עלמם לכתוב
וכגון שהיו שלשה ורבי מאיר היא: דאמר מילי
מימסרן לשליח. דרך ארץ הוא לעשות שליח
דברים והיו נמי דברים שזוהו של אדם כמותו
הלך היכא דהו' ג' דליכא למימר עשאן ז"ד
לומר לאחריים אמרו לסופר וכתבו ולעדים
וחמומו: עד שיאמר לסופר כתוב. משמע
דאין לך לז' היתר לומר לאחריים לכתוב אלא
השומע מפיו הוא יכתוב ואפילו שלשה וז"ל
לא אמר כתבו דאי לא אמר כתבו לא היו פסיל
האי גיטא
ז' היתר לומר לאחריים לכתוב אלא השומע
האומר כתבו אינו כשר אלא א"כ אמר לסופר
עממו: אי הכי. כיון דליכא ז' היתר לומר
לאחריים הכי צריכי ליה למיתני אינו גט עד
שיאמר תנו ז' וזכא במאי עסקינן דלא אמר
לשליח. ונכנס מודה ר"מ דאפילו אמר תנו
כותבין הן עממן דלא עשאן ז"ד: אלא כולה
רבי יוסי היא. והא דנקט ברישא כתובו לאו
למדיק דאילו אמר תנו ז' כשר אמר אמרו וכי
דייקת מינה טעמא דלא אמר אמרו הא אמר
לשנים אמרו פלוגי ויכתבו ופלוגי ויחמומו
ואמרו ליתומו סופר וכתב ולאותן עדים
אחד וכתב יד סופר שני אלא הכי קאמר חתם
הסופר בגט עד ועד שני עמו כשר: ואמר רב
חסדא. מתניתין מני ר' יוסי

לסופר כתוב ולעדים חתמו ודייקין טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו (נתינתן) ומתני' מני ר' מאיר היא דאמר מולי מימסרן לשליח אמר רב חסדא דאמר רבי יוסי דאמר מולי לא מימסרן לשליח

(א) כמותו כ: [לקמן ע: ע"ז ל: (ג) כמותו כ: לקמן ע: (ד) ע"ז ל: (ה) מוספתא פ"ה ע"ה (ו) מוספתא פ"ה ע"ה (ז) לקמן ע: (ח) לקמן ע: (ט) לקמן ע: (י) לקמן ע: (יא) לקמן ע: (יב) לקמן ע: (יג) לקמן ע: (יד) לקמן ע: (טו) לקמן ע: (טז) לקמן ע: (יז) לקמן ע: (יח) לקמן ע: (יט) לקמן ע: (כ) לקמן ע: (כא) לקמן ע: (כב) לקמן ע: (כג) לקמן ע: (כד) לקמן ע: (כה) לקמן ע: (כו) לקמן ע: (כז) לקמן ע: (כח) לקמן ע: (כט) לקמן ע: (ל) לקמן ע: (לא) לקמן ע: (לב) לקמן ע: (לג) לקמן ע: (לד) לקמן ע: (לה) לקמן ע: (לו) לקמן ע: (לז) לקמן ע: (לח) לקמן ע: (לט) לקמן ע: (לך) לקמן ע: (לך ע"ה).

הגהות הב"ה
(א) רש"י ד"ה על משנתו וכו' והוא אמר אם מתי מחולו וכו'.

מוסף רש"י
הרי זה גיטך אם לא באחי כו' אינו בט. ואם אין לו גנים וקוקה ליטם (כתובות ב:) דכיון דלא אמר מעשיו, משמע לאמר י"ב חדש יחא גט, והרי מת כמון המון ולריסה ליטם (לקמן ע:). דהא לא אמר שיהא גט אלא עד י"ב חדש, והוא אמר מת ואינו יכול לנרס וקוקה ליטם אם אין לו קו, אלא אי אמר מעשיו יחא גט, אם לא לא כלמי עד י"ב חדש, ומת כמון קו, הרי זה גט ואיחא וקוקה ליטם (ע"ז ל:). רבתינו התיירוה להינשא, ככל מלטה להיאחז דלם לא נחמו (כתובות ב:) דלף על גב דלא אמר מעשיו, כמאן דלמר מעשיו דמית, דמסתמא מעשיו קאמר לה (לקמן ע:). בי דיבא דשרוי מישחא, שמנן של עובדי כוכבים, והיינו ר' יהודה נשיאה שהיה דמי האמוראים, כן בט של רבתי הקדוש, מלאמתיק בתמנן ע"ז (ל:). מסתמך ואיל ר' יהודה נשיאה אכתיפי דר' שמלוי טו' (לקמן ע:). כרי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו, לא להנס נכתב זמנו למורי אם לא להודיע שמיים הכתיבה והמסירה הוא מנכסה אם לא יבא לחזו זמן, הלכך אע"ג דלא כתב זה גיטן מהיום אם לא כלמי טו' כמאן דכתב מהיום דמי (כתובות ב:). מהיום ולאחר מיתה גט ואינו בט, ראה רש"י ומוסף רש"י לעיל עמוד א'.

על פה. כגון גבי גט שכתב כהלכתו וכשמוסרו לה אומר זה גיטך אם מתי הלכך לא דמי לשטר שכיון שכתב התנאי אלל הזמן בשטר איכא למימר דזמן מוכיח דמהיום קאמר אבל על פה דלמא כי מסריה ניהלה הדך זיה מוזנן לשטרך ומסריה ניהלה ע"מ לאחר מיתה הואיל ולא אמר מהיום: אינו בט. דהא לא שריה גט עד י"ב חדש והו"ל גט לאחר מיתה: כי דינא דשרוי משפחא. ר' יהודה נשיאה שהסיר שמנן של עובדי כוכבים במסכת ע"ז (דף לז:). **אם מתי ושאיני מסה** משמי משהי לשונות הללו דלשון תנאי הם: **כשאלמות**. משמע לכשאלמות יהא גט: **לריכא למימר**. הא כהדיא תנן לה בבתמי' מהיום אם מתי ה"ז גט: ור' יוסי, ושמשעין רבא דבעל פה נמי אמרה ר' יוסי והלכתא כותיבי: **דמתי לס**. לדרב הוגא דלעיל: **ולדברי ר' יוסי**. דלמר כי לא אמר מהיום כמאן דלמר מהיום דמי: **חוללת**. דזמן השטר הו"ל כמהיום וכי מסריה ניהליה ואמר זה גיטך לאחר מיתה מספקא לן אי תנאה הוא אי חזרה הוא: **מדסיפא**. כי אמר מהיום ולאחר מיתה תנא ממתי' חוללת לרבנן מכלל דלאחר מיתה לר' יוסי נמי חוללת דהא לרבי יוסי כמהיום ולאחר מיתה דמי ור' יוסי ורבנן לא אפילוהי אלא כהא לחודה דלר' יוסי בלאו מהיום כמהיום ולרבנן יש חילוק: **כריי ס"ל**. דלמר לקמן גט הוא ופליג ארבנן וקסבר תנאה הוא והואיל ואשכחן לרבי דפליג אימא ר' יוסי נמי פליג דהא דמשיעין ליה דמיקל בתנאי: **דקמי כזה גט**. צמילתיה דרבי: **למשוטי דר' יוסי**. היכא דלא אמר מהיום דכיון דקמי כזה משמע דכי האי גוונא הוא דמכשר אבל בלאו מהיום פסול: **דקמי כזה גט**. ר' יוסי גבי תנאי לקמן (ע:). ועל כרחיך למעוטי אחא ולא שכתן דלמעוטיה אי לאו הא דמהיום ולאחר מיתה ולאשמעין דאע"ג דגבי מתנה כשר הסתם הוא דהכי קאמר ליה גופא מהיום ופירי לאחר מיתה אבל בגט כיון דלאו לשון תנאי הוא הויא ליה ספק תנאה ספק חזרה: **רבי יוסי מאי ביא**. היכא קמי כזה גט: **ר' יוסי אומר כזה גט**. מדדאה ליה למימר אם לא בלתי כתבו ותנו ולאחר כתבו ותנו אם לא בלתי ח"ק כתבו עכשו ותנו אם לא בלתי: **והלך גרסינן: גיטו**. דשכי"מ כמתנתו: **מה מספסו**. אמרינן ב"ב (דף קנא:). אם עמד חזר: **אף גיטו אם עמד חזר**. ולא מיעביא היכא דלמר אם מתי דהא לא מת אלא אפילו לא אמר אם מתי אלא יבא לה גט סתמא אם עמד חזר דמסתמא אדעתא דמיתה יבא לה והא לא מת: **אע"ג דלא אמר סנו**. דכתנן כהאומר התקבל (על סה:).

אי א"ר יוסי בעל פה אי לא אמר ומי מספקא ליה והתנן ה"ז גיטך אם לא באחי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש אינו גט ותני עלה ר' רבותינו התיירוה להינשא ואמרי' מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בי דינא דשרוי מישחא וסברי לה כר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו אלא מספקא ליה אי הלכה כר' יוסי בעל פה או אין הלכה ומי מספקא ליה והאמר רבא ה"ז גיטך אם מתי ושאיני מסה מת ה"ז גט כשאלמות ולאחר מיתה אין זה גט היכי דמי אימיא דאמר לה מהיום ורבנן צריכא למימר והתנן מהיום אם מתי ה"ז גט ואלא לאו דלא אמר לה מהיום ור' יוסי ש"מ הלכה כר' יוסי לרבא פשיטא ליה לרב הוגא מספקא ליה ואב"א לעולם דאמר לה מהיום ורבנן והני לישני איצטריכי ליה שאני מת כאם מתי דמי כשאלמות בלאחר מיתה דמי ואיכא דמותני לה אסיפא זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום אמר רב הוגא ולדברי ר' יוסי חולצת פשיטא מרסיפא לרבנן חולצת רישא נמי לר' יוסי חולצת מהו דתימא רבי יוסי כהא כרבי ס"ל דאמר גיטא מעליא הוי וחליצה נמי לא תיבעי קמ"ל דלא רבי סבר לה כר' יוסי ולא ר' יוסי סבר לה כרבי רבי לא סבר לה כרבי יוסי דקתני כזה גט למעוטי דרבי יוסי ור' יוסי לא סבר לה כרבי דקתני כזה גט למעוטי דרבי רבי מאי היא דתניא מהיום ולאחר מיתה גט ואינו גט דברי חכמים רבי אומר כזה גט רבי יוסי מאי היא דתנן כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באחי מיכן ועד י"ב חדש כתבוהו בתוך י"ב חדש ונתנו לאחר י"ב חדש אינו גט ר' יוסי אומר כזה גט: זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק כו': אמר רב הוגא גיטו כמתנתו מה מתנתו אמר עמד חזר אף גיטו אם עמד חזר ומה גיטו אע"ג דלא פרישי כיון דאמר כתובו אמר דלא אמר תנו י"ב מתנתו כיון דאמר תנו אע"ג דלא קנו מיניה תנן זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומרים אותו אם מחמת חולי הראשון מת ה"ז גט אם לאו אינו גט וא"א אם עמד חזר למה לי אומדנא הרי עמד אמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא שניתק מחולי לחולי והא עמד קתני עמד מחולי זה ונפל לחולי אחר והא הלך בשוק קתני הלך על משענתו והא

לא א מתי פ"ה מה"ל וכהי הלכתי ד סתמ עשין כפ טושיע"מ טי' ר' כפ קפ"ב: לו ב מתי פ"ה מה"ל גיטין הלכה י' סתמ עשין נ טושיע"מ אהיט טי' קתמא קע"ט: לו ג מתי פ"ה מה"ל וכהי הלכה ס סתמ עשין פכ טושיע"מ טי' ר' פ"ה: טושיע"מ טי' ר' פ"ה:

תוספות ר"ד

דן לאסוקי מרר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו: **סרג"ה** הוי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה ומת אומרי' אותו אם מחמת חולי הראשון מת הרי עמד חזר אף גיטו אם עמד חזר רב הוגא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חזר. פ"ה מתנתו דרש"י אע"ג דסתמא קא יריב ולא פירש אם מתי אם עמד מחולי מתנתו כבלה דאן סהדי דלא נתן אלא מחמת מיתה לא אמר יבירא אף גיטו נמי אע"ג דריב לה כסתמא ולא פ"ה אם מתי אם עמד חזר שלא נתן לה אלא ע"ד מיתה לא ע"ד שיבירא

רבי שמעון שזרי אומר על גב דלא אמר תנו אדעתא למיתב קאמר: **הרי עמד** ובטל הגט מאלו: **שניתק מחולי לחולי**. ואין זו עמידה אלא אם כן בא לכלל רפואה שעה אחת: **על משענתו**. נשען על מקלו ולעולם חולה הוא. והא דנקט הלך לאו משום דעמידה היא דמיקל מיהא אם עמד אינו חוזר אלא הא קמשמע לן טעמא דהלך הוא דבעי אומדנא אם מחמת חולי הראשון מת דלכא פליג ליה לאחר מיתה אלא יבא לה גט סתמא אם עמד חזר למה לי אומדנא מהי שלא הלך בשוק מסתמא אע"פ שניתק לחולי אחר יש בו מחולי הראשון ולא בעי אומדנא: **מתנתו**

